

Vondsten van eikapsels van hondshaai en stekelrog met embryo

237810

Michaël Dekee

Eikapsel hondshaai *Scyliorhinus canicula* met embryo

Op 10 december 2011 vond ik tijdens een strandwandeling op het Groot strand van Oostende een tros eikapsels van de hondshaai ter hoogte van het Beach House. Het had enkele dagen eerder, op 8 december, gestormd en daardoor was er één en ander interessants aangespoeld.

Thuisgekomen heb ik de eikapsels grondig bestudeerd. De tros telde 26 eikapsels. Daarvan hadden er 6 een al dan niet verrotte dooier, en 3 exemplaren bevatten dooier met embryo.

De embryo's waren vrij klein, zo'n 4 cm lang (Foto 1,2). Ze waren nog vrij vers, dus waarschijnlijk nog in leven op het moment van aanspoelen. De overige eikapsels waren leeg.

Foto 1: Embryo van hondshaai in kapsel

Volgens Wheeler (1978) reproduceren hondshaaien zich gedurende het hele jaar, maar het leggen van de eikapsels gebeurt van november tot juli. Vermoedelijk gaat het hier om de legsel van 2 individuen. Gezien na bevruchting de eieren worden gelegd, zullen de embryo's ongeveer gelijktijdig ontwikkelen en uitkomen. Daarom vermoed ik dat er een tweede legsel enkele maanden later aan toegevoegd werd.

Lythgoe & Lythgoe (1976) vermelden een ontwikkelingstijd van 6 à 9 maanden, afhankelijk van de watertemperatuur. Aan de afmetingen te zien waren deze individuen ongeveer halverwege hun ontwikkeling.

Foto 2: Embryo van hondshaai uit eikapsel gehaald; ca 4 cm lang

Eikapsels van hondshaaien met embryo's en dooiers spoelen niet vaak aan. Bor (1998) vermeldt dat er in Nederland slechts 3 maal eikapsels met embryo's werden gemeld sinds 1940.

De vorige vondst langs onze kust dateert van 16 januari 2010 (Vanhaelen, 2010). Op 25 december 2011 vond Leslie Goossens op het strand van De Panne ook een tros eikapsels waarin nog embryo's zaten.

Trossen met lege eikapsels en losse eikapsels worden daarentegen nog steeds regelmatig gevonden, maar toch beduidend minder dan vroeger. Vermoedelijk zijn de eikapsels die ik vond losgeslagen tijdens de storm.

Eikapsel stekelrog *Raja clavata* met embryo

Op 12 april 2012 vond ik op het strand van Lombardsijde een eikapsel van een stekelrog *Raja clavata*. Het eikapsel was wat verdroogd dus niet vers aangespoeld. Ik voelde dat deze niet leeg was zodus nam ik het mee naar huis voor nader onderzoek. Na het opweken vond ik er een bijna volgroeid embryo met dooier in (foto 3). De rog was ongeveer 8 cm lang. Volgens Wheeler (1978) leggen stekelroggen hun eieren van mei tot augustus. De ontwikkelingstijd duurt ongeveer 5 maand. Dit wil dus zeggen dat het eikapsel ofwel aangespoeld is in januari-februari ofwel gelegd is in november-december. Ik acht het eerste het meest waarschijnlijk. Vermoedelijk werd het eikapsel losgeslagen tijdens een storm. Ik vond al eerder een eikapsel met embryo van *Raja clavata*, in het najaar van 2002. In Koksijde werd er in 2002 ook een eikapsel met embryo gemeld (Vanhaelen, 2002). Bor (1998) meldt 6 vondsten vanaf 1949. Hieruit blijkt weer hoe zeldzaam zulke vondsten zijn. Ik raad dan ook iedereen aan om alle

eikapsels (zowel van haaien als van roggen) die men vindt te controleren door ze te belichten of erop te duwen.

Foto 3: Embryo van stekelrug uit eikapsel gehaald

Summary

A clutch of egg capsules of *Scyliorhinus canicula* containing 26 egg capsules is reported from the beach at Ostend, Belgium, three of which contained an embryo. An other egg capsule, this time one of *Raja clavata* is reported from the beach at Lombardsijde. This capsule contained also an embryo. Washed ashore egg capsules normally are empty, embryo's within are a rare phenomenon.

Literatuur

- BOR P. H.F., 1998. Eikapels van haaien en roggen. KNNV, nr 223, 45 pp.
- LYTHGOE J. & G. LYTHGOE, 1976. Vissen van de Europese kustwateren en de Middellandse zee. 335 pp.
- VANHAELEN, M.-TH., 2002. Opnieuw een eikapsel met embryo van de stekelrog *Raja clavata* te Koksijde. De Strandvlo, 22(1), 18-20.
- VANHAELEN M-TH., 2010. Eikapels met juveniele hondshaaitjes in januari 2010 te Koksijde. De Strandvlo, 30(2): 55-56.
- WHEELER A., 1978. Key to the fishes of Northern Europe, Warne, 380 pp.

Muscarstraat 26
8400 Oostende